İYİ PARTİ

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih: 03.11.2026
Sayı: 7404

52459

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Nuri ERSOY tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Hakan Şeref OLGUN

Afyonkarahisar Milletvekili

29 Ekim 2026 Perşembe günü saat 15.15 sıralarında, 1985 yılından bu yana "Göreme Milli Parkı ve Kapadokya Kayalık Alanları" adıyla UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan bölgenin en çok ziyaret edilen noktası olan Göreme Açık Hava Müzesi'nin giriş kapısı yakınındaki bir peribacası çökmüştür. Kopan kaya kütlelerinin altında kalan, biri yabancı uyruklu üç kişi hayatını kaybetmiş, beş kişi yaralanmıştır. Nevşehir Valiliği olayın aşırı yağışa bağlı toprak kayması ve kaya düşmesi sonucu meydana geldiğini açıklamış, Nevşehir Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma başlatılmıştır. Ne var ki yaşanan facia, yalnızca bir doğa olayı olarak geçiştirilemeyecek kadar ağır ve öngörülebilir bir tablonun sonucudur.

Bölgede 2024 yılında kar yağışının ardından yapısı zayıflayan bir peribacası çökmüş, 2025 yılında da bir peribacasının bir bölümü yıkılmıştır. Uzmanlar uzun süredir trafik ve gürültü kaynaklı titreşimin, ağır iş makinelerinin, bilinçsiz restorasyon uygulamalarının ve yüksek sesli müzik yapılan eğlence mekânlarının tüf kayadan oluşan bu kırılgan yapıları zayıflattığı konusunda uyarmaktadır. Peribacalarının oyularak ya da bitişiğine yapılan eklentilerle kafe, restoran, otel ve eğlence mekânına dönüştürülmesi, 2018 yılındaki imar affi kapsamında kaya oyma mekânlar ve peribacası çevresindeki yapılar için de yapı kayıt belgesi düzenlenmiş olması, bölgede düzenlenen konser, festival ve açık hava etkinliklerinin ses ve titreşim etkilerinin bilimsel olarak değerlendirilip değerlendirilmediği kamuoyunda ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Bizzat Kapadokya Alan Başkanlığının bugüne kadar 1.432 kaçak yapıyı yıktığını açıklamış olması dahi, alandaki yapılaşma baskısının boyutunu ortaya koymaktadır.

Anayasa'nın 63'üncü maddesi Devlete tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sağlama yükümlülüğü yüklemekte; 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanun bu yükümlülüğün çerçevesini çizmektedir. Kapadokya Alan Başkanlığı, Bakanlığınızın ilgili kuruluşu olarak alanın korunması, planlanması ve denetlenmesinde doğrudan yetkili ve sorumludur. Öte yandan Anayasa'nın 17'nci maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2'nci maddesi kapsamında Devlet, bilinen ve öngörülebilir risklere karşı yaşam hakkını korumak üzere etkili önleyici tedbirleri almakla yükümlüdür. Milyonlarca yılda oluşmuş, insanlığın ortak mirası olan peribacalarının

hem korunması hem de ziyaretçilerin can güvenliği bakımından sorumluluğun tüm boyutlarıyla ortaya konulması zorunludur.

Bu çerçevede;

1. Göreme Açık Hava Müzesi girişinde çöken peribacasına ilişkin daha önce jeolojik, jeoteknik veya yapısal risk değerlendirmesi yapılmış mıdır? Yapılmışsa hangi tarihte, hangi sonuçlara ulaşılmış ve bu sonuçlar doğrultusunda hangi önlemler alınmıştır?

2. Olay günü bölge için meteorolojik uyarı bulunmakta mıydı? Bulunuyorsa, riskli kaya kütlelerine yakın giriş alanında ziyaretçi dolaşımı neden kısıtlanmamıştır? Müze giriş, gişe ve bekleme alanlarının konumu belirlenirken kaya düşmesi riski dikkate alınmış mıdır?

3. Kapadokya Alanı'nda envanteri çıkarılmış kaç peribacası bulunmaktadır? Bunlardan kaçı yüksek risk grubunda sınıflandırılmıştır? Riskli peribacalarının sensör, lazer tarama veya benzeri yöntemlerle sürekli izlendiği bir erken uyarı sistemi mevcut mudur?

4. 2019 yılından bugüne peribacalarının onarımı, sağlamlaştırılması ve izlenmesi için yıllar itibarıyla ne kadar ödenek ayrılmış ne kadarı harcanmış ve kaç peribacasında müdahale yapılmıştır?

5. Son beş yılda Kapadokya Alanı'nda kaç peribacası çökmesi veya kaya düşmesi olayı yaşanmış, bu olaylarda kaç kişi yaralanmış ya da hayatını kaybetmiştir?

6. Kapadokya Alanı'nda oyularak veya bitişiğine eklenti yapılarak kafe, restoran, otel, pansiyon ya da eğlence mekânı olarak kullanılan kaç peribacası ve kaya oyma mekân bulunmaktadır? Bunlardan kaçı ruhsatlı, kaçı yapı kayıt belgeli, kaçı tamamen kaçaktır?

7. Bu mekânlarda peribacalarının taşıyıcı sistemine zarar veren oyma, genişletme veya eklenti tespit edilmiş midir? Tespit edilmişse kaç işletme hakkında idari para cezası, mühürleme veya yıkım kararı uygulanmıştır?

8. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun geçici 16'ncı maddesi kapsamında Kapadokya Alanı'nda kaç yapı kayıt belgesi düzenlenmiştir? Bunlardan peribacası ve kaya oyma mekânlarla ilgili olanların iptali veya yeniden incelenmesi için Bakanlığınız ya da Kapadokya Alan Başkanlığınca herhangi bir girişimde bulunulmuş mudur?

9. Kapadokya Alan Başkanlığınca yıkıldığı açıklanan 1.432 kaçak yapının kaçı peribacası içinde, üzerinde veya bitişiğindedir? Hakkında yıkım kararı bulunduğu hâlde henüz uygulanmamış kaç yapı vardır ve gerekçesi nedir?

10. Son üç yılda Kapadokya Alanı'nda kaç konser, festival ve yüksek sesli açık hava etkinliğine izin verilmiştir? Bu izinler verilirken ses ve titreşimin peribacaları üzerindeki etkisine ilişkin bilimsel bir değerlendirme yapılmakta mıdır? Alan için belirlenmiş bir desibel ve titreşim sınır değeri bulunmakta mıdır?

11. Peribacası içinde veya yakınında faaliyet gösteren gece kulübü, disko ve canlı müzik yapılan işletmelerde son beş yılda kaç ses ve titreşim denetimi yapılmış, kaç işletmeye yaptırım uygulanmıştır?

12. Ağır vasıta trafiği, ATV ve cip safari turları ile iş makinesi faaliyetlerinin peribacaları üzerindeki titreşim etkisine ilişkin Bakanlığınızca yaptırılmış ya da desteklenmiş bilimsel bir çalışma var mıdır? Varsa sonuçları nelerdir?

13. Yaşanan facia hakkında UNESCO Dünya Mirası Merkezi'ne bilgi verilmiş midir? Alanın koruma durumuna ilişkin UNESCO'ya sunulan son rapor hangi tarihlidir ve bu raporda peribacalarının yapısal güvenliğine ilişkin hangi tespitler yer almaktadır?

14. Alan genelinde kapsamlı bir risk haritası çıkarılıncaya kadar riskli peribacalarının çevresinde ziyaretçi erişiminin sınırlandırılması, yüksek sesli etkinliklerin askıya alınması ve kaçak işletmelerin faaliyetinin durdurulmasına yönelik acil bir eylem planı hazırlanmış mıdır?

15. Hayatını kaybeden vatandaşlarımızın ve yabancı ziyaretçinin yakınları ile yaralılara yönelik Bakanlığınızca herhangi bir destek sağlanmış mıdır? Bakanlığınız ve bağlı kuruluşlarının idari sorumluluğuna ilişkin bir inceleme başlatılmış mıdır?